

SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS 7.-9.Ik

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Tuntijakoasetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista. Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkieltensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

- oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei vielä anna edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai
- oppilaan suomen kielen taito ei vielä anna edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon

monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Vuosiluokilla 7–9 opetuksen erityisenä tehtävänä on vakiinnuttaa ja monipuolistaa suomen kielen taitoa, oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitoja ja monilukutaitoa. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden kielitaito ja vahvuudet. Oppilaiden kielitietoutta, tekstimaailmaa ja kulttuurintuntemusta laajennetaan. Kehitetään kielellisiä valmiuksia jatko-opintoja, yhteiskuntaa ja työelämää varten. Kirjallisuuden opetuksessa kannustetaan monipuoliseen, elämykselliseen ja erittelevään lukemiseen.” (OPS 2014, 213–315.)

Suomi toisena kielenä -oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

”Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

S2 Tekstien tulkitseminen: Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyyllivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

S3 Tekstien tuottaminen: Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyyllilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena: Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaiden taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.” (OPS 2014, 216.)

SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS 7.IK

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppiaineen tavoitteet, tavoitetarkennukset, sisältötarkennukset paikallisine painotuksineen ja laaja-alainen osaaminen

Tavoitteiden rakenne: **opettajan toiminta** + **oppilaan toiminta** + **asiat tai ilmiöt, joiden parissa työskennellään**

Opetuksen tavoitteet	Tavoitetarkennukset	Sisältötarkennukset ja paikalliset painotukset	Laaja-alainen osaaminen	
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa	S1 <ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan arkipäiväisiä ja muodollisempia vuorovaikutustilanteita. - Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kietytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Keskustelutilanteita luokkayhteisössä eri aihepiirien ja tekstien pohjalta (esim. pari-, ryhmä- luokkakeskustelut väittelyt) - Draaman käyttö harjoittelussa 	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) <ul style="list-style-type: none"> - Itseensä luottaminen, ajatusten perusteleva - Oman kokemustiedon esille tuominen ja sen merkityksen pohtiminen Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) <ul style="list-style-type: none"> - Oppilas hallitsee vuorovaikutustaitoja monipuolisesti eri ympäristöissä. Monilukutaito (L4) <ul style="list-style-type: none"> - Monilukutaitoisuuden syventäminen tekstien kirjoa laajentamalla - Analyttisen, kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon harjoittelu - Kertoviin, kuvaaviin, ohjaaviin ja kantaa ottaviin tekstilajeihin tutustuminen - Kulttuurisen lukutaidon vahvistaminen - Medialukutaidon syventäminen
	T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja	S1 <ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan ymmärtämään argumentointia, selostamista, referointia sekä puheesityksen pitämistä ja havainnollistamista. 	<ul style="list-style-type: none"> - Keskustelut, pari- ja ryhmätyöt 	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) <ul style="list-style-type: none"> - Luottamus omiin taitoihin - Kielen käyttäminen - Itseilmaisu - Joustavuus kohdata erilaisia tilanteita
	T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen	S1 <ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan ääntämistä ja kuuntelutaitoja sekä kuullun käyttämistä oman ilmaisun mallina. 	<ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan toisten kuuntelemista esim. keskusteluissa, ryhmätöissä, väittelyissä - Draaman keinojen hyödyntäminen esim. pienissä draama-harjoituksissa 	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) <ul style="list-style-type: none"> - Itseilmaisu - Joustavuus kohdata erilaisia tilanteita

Tekstien tulkitseminen	<p>T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättelemään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella</p>	<p>S2</p> <ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista. 	<ul style="list-style-type: none"> - Hyödynnetään erilaisia ymmärtämis- ja lukustrategioita, esim. - Ennakointi ja aiemman tiedon aktivointi - Selventäminen, kysymysten laatiminen - Yhteyksien luominen omaan elämään - Tiivistäminen ja yhteenvedon tekeminen - Tekstisisällön kertominen omin sanoin - Epäolennaisen poistaminen ja tekstikriittisyys - Kysymysten tekeminen - Takaisin palaaminen - Päätelmien tekeminen - Alleviivaus - Tukisanalistan käyttäminen - Ajatus- ja käsitekartat 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Omien oppimis- ja opiskelustrategioiden tunnistaminen ja kehittäminen <p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Maailmankuvan avartuminen <p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Analyttisen ja kriittisen lukutaidon harjoittelu - Lukuharrastuksen monipuolistuminen
	<p>T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä</p>	<p>S2</p> <ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antamista ja vastaanottamista. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kannustetaan oppilasta osallistumaan erilaisiin keskustelutilanteisiin - Kannustetaan oppilasta tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä - Kehitetään oppilaan taitoa tulkita mediatekstiä ja arvioida sen luotettavuutta 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asian tarkastelu kriittisesti eri näkökulmista <p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osaamisen soveltaminen monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa <p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Medialukutaidon syventyminen
Tekstien tuottaminen	<p>T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä</p>	<p>S3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa. - Tuotetaan monimuotoisia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan kirjoittamisen perustaitoja käsin ja koneella kirjoittaen. 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vaihtoehtojen ja luovien ratkaisujen löytäminen <p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Monipuolinen ilmaisu <p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Näkemysten ilmaisu monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla

	<p>T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa</p>	<p>S3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan ilmaisemaan persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti teksteissä. - Tuotetaan monimuotoisia tekstejä. 	<ul style="list-style-type: none"> - Oikeinkirjoituksen vakiinnuttaminen, keskeisen kielioppiaineksen kertaus (päälause ja sivulauselajit, yksinäislause ja yhdyslause välimerkkien moitteeton hallinta, sanaluokat, sijamuodot, yhdyssanat, isot ja pienet kirjaimet). 	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mielipiteen ja näkemysten ilmaisu monipuolisesti - Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3) - Viestinnän kriittinen tarkastelu
<p>Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen</p>	<p>T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia</p>	<p>S4</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tutkitaan tekstejä ja vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielen piirteisiin sekä siihen, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston ja mediaympäristön aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön. 	<p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kriittinen mediakulttuurin arviointi
	<p>T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin</p>	<p>S4</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tutustutaan Suomen kielitalanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. - Tutustutaan suomalaiseen kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tarjotaan monipuolista lukemista - Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston ja mediaympäristön aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön. 	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kulttuuri-identiteetin vahvistaminen - Kulttuuriperintöön tutustuminen monipuolisesti
	<p>T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samankaltaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta</p>	<p>S4</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. - Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tarjotaan tietoa paikallisesta kulttuurista ja tavoista, vertaillaan kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa. 	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Monikielisyyden kehittyminen - Kulttuurisen moninaisuuden arvostaminen ja kunnioittaminen

Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena	<p>T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyyliä ja tapoja sekä oppimaan muilta</p>	<p>S5</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuetaan eri tiedonalojen kielen lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. 	<ul style="list-style-type: none"> - Käytetään erilaisia oppimisstrategioita esim. alleviivaukset, tukisanalistat, ajatus- ja käsittekartat, tiivistäminen, yhteenvedon tekeminen, tekstisisällön kertominen omin sanoin, takaisin paluu 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktiivinen rooli oppimisprosessissa - Omien oppimis- ja opiskelustrategioiden tunnistaminen ja tietoinen kehittäminen <p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Monipuolinen ilmaisu ja muiden arvostaminen <p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kuulluksi ja arvostetuksi tuleminen kokemukset
	<p>T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla</p>	<p>S5</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. - Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään kaiken oppimisen tukena. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston ja mediaympäristön aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asioiden tarkastelu kriittisesti eri näkökulmista <p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tiedon tuottamisen, tulkinna ja välittämisen taitojen harjoittelu - Taitojen yhteistoiminnallinen harjoittelu - Medialukutaidon syventäminen <p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Projektityöskentely ja verkostoitumisen harjoittelu
	<p>T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä</p>	<p>S5</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuetaan eri tiedonalojen kielen lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. - Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. - Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään kaiken oppimisen tukena. 	<ul style="list-style-type: none"> - Parityöt, ryhmätyöt - Kannustetaan oman äidinkielen käyttöön tiedonhaussa, tiedonkäsittelyssä ja opiskelussa 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Itsenäinen ja yhteinen ongelmanratkaisu <p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lähdekriittisyys - Erilaisten viestintäkanavien ja -tyylien tarkoituksenmukainen käyttö <p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aloitteellisuus, vaikeuksien ennakoiminen ja työn vieminen loppuun

SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS 8.IK

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppiaineen tavoitteet, tavoitetarkennukset, sisältötarkennukset paikallisine painotuksineen ja laaja-alainen osaaminen

Tavoitteiden rakenne: **opettajan toiminta** + **oppilaan toiminta** + **asiat tai ilmiöt, joiden parissa työskennellään**

Opetuksen tavoitteet		Tavoitetarkennukset	Sisältötarkennukset ja paikalliset painotukset	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa	S1 - Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja ja argumentointia, selostamista ja referointia sekä puhe-esitysten pitämistä ja havainnollistamista.	- Erilaisten keskustelutilanteiden harjoittelu - Mielenpitojen ilmaisu rakentavasti - Osaamisen soveltaminen monenlaisissa esiintymis-, yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteissa - Mahdollisuudet luovaan toimintaan - Oman kehon hallinta ja arvostaminen sekä käyttö tunteiden, näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisuun	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) - Itseensä luottaminen ja ajatusten perusteleminen - Itsen ja toisten kuuntelu, asioiden näkeminen toisen silmin - Vaihtoehtojen ja luovien ratkaisujen löytäminen - Oman kokemustiedon esille tuominen ja sen merkityksen pohtiminen - Havaintoherkkyyden harjoittaminen - Uuden oivaltaminen ja luominen, näkökulmien yhdistely, uuden tiedon rakentaminen - Omat ideat Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) - Maailmankuvan avartuminen, dialogitaidon kehittyminen - Mielenpitojen ilmaisu rakentavasti - Osaamisen soveltaminen monenlaisissa esiintymis-, yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteissa - Toisen asemaan asettuminen ja muiden arvostaminen ja hyvät tavat - Monipuolinen ilmaisu Monilukutaito (L4) - Taito hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, eri ympäristöissä ja tilanteissa ja erilaisten välineiden avulla
	T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja	S1 - Harjoitellaan muodollisempia puhetilanteita, ymmärtämistä ja kriittistä suhtautumista kuultuun.	- Erilaisten puhetilanteiden kuuntelu ja tulkitseminen, muodollisuuden ja tuttavallisuuden ilmaiseminen	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) - Mediaympäristön analysointi ja sen vaikutusten arviointi - Monipuolinen ilmaisu Monilukutaito (L4) - Monilukutaitoisuuden syventyminen tekstien kirjoja laajentamalla

				<p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Omaaloitteinen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen - Turvallinen, eettinen ja vastuullinen tieto- ja viestintäteknologian käyttö - Erilaisten viestintäkanavien ja -tyylien tarkoituksenmukainen käyttö
	<p>T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen</p>	<p>S1</p> <ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan mielipiteen ilmaisua ja esiintymistä. 	<ul style="list-style-type: none"> - Esimerkiksi pari- ja ryhmätyöt, puhe-esitysten pitäminen 	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mielipiteen ilmaisu rakentavasti - Osaamisen soveltaminen monenlaisissa esiintymis-, yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteissa - Mahdollisuudet luovaan toimintaan - Oman kehon hallinta ja arvostaminen sekä käyttö tunteiden, näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisuun
Tekstien tulkitseminen	<p>T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättämään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella</p>	<p>S2</p> <ul style="list-style-type: none"> - Syvennetään tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. - Harjoitellaan palautteen antoa ja vastaanottamista. 	<ul style="list-style-type: none"> - Esim. mainokset, uutiset, runot, fakta ja fiktio, sosiaalinen media - Pari- ja ryhmätyöt apuna opetuksessa 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uuden oivaltaminen ja luominen, uuden tiedon rakentaminen <p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Monipuolinen ilmaisu <p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa
	<p>T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä</p>	<p>S2</p> <ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan erilaisten tekstien ja sisältöjen kriittistä arviointia - Käytetään tietoa eri tekstilajipiirteistä avuksi tekstien tulkinnassa ja luotettavuuden arvioinnissa 	<ul style="list-style-type: none"> - Esim. mainokset, uutiset, runot, fakta ja fiktio, sosiaalinen media - Pari- ja ryhmätyöt apuna opetuksessa 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Omaaloitteinen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen <p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mediaympäristön vaikutusten arviointi <p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erilaisiin tekstilajeihin tutustuminen ja niiden vaikuttavuuden arviointi

Tekstien tuottaminen	<p>T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä</p>	<p>S3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Esimerkiksi novellin, lajityypin, pikertomuksen, yleisönosatokirjoituksen ja / tai kommentin sekä arvostelun suunnittelu sekä kirjoittaminen - Esimerkiksi oman mainoksen tuottaminen suunnittelun pohjalta 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Näkökulmien yhdistely, tiedon rakentumisen eri tavat <p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osaamisen soveltaminen monenlaisissa yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteissa <p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kertoviin, kuvaaviin, ohjaaviin ja kantaaottaviin tekstilajeihin tutustuminen
	<p>T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa</p>	<p>S3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuotetaan monimuotoisia tekstejä, kuten fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: esimerkiksi kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ohjataan tekstien tuottamiseen esim. pari-, ketju- ja ryhmäkirjoitustehtävien avulla 	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tiedon rakentumisen eri tavat <p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yksityisyyden suojaamisen valmiudet
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	<p>T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia</p>	<p>S4</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista ja kielellisten valintojen vaikutuksista tekstin sävyyn. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kielen rakenteista esimerkiksi pää- ja sivulauseet, lauseenjäsenet, lauseke - Modaaliset keinot (esimerkiksi modukset) tekstissä - Esimerkiksi sanavalinnat ja näkökulma erilaisissa teksteissä 	<p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oppilaalle tarjotaan mahdollisuus nauttia erilaisista teksteistä rikkaassa tekstiympäristössä
	<p>T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin</p>	<p>S4</p> <ul style="list-style-type: none"> - Avarretaan kulttuurinäkemystä ja kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärtämistä erilaisia tekstejä tutkimalla. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tutustutaan kirjaston valikoimiin ja esim. elokuvaan, paikalliseen teatteriin ja mediakulttuuriin 	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kulttuurisen moninaisuuden arvostaminen

	<p>T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta</p>	<p>S4</p> <ul style="list-style-type: none"> - Avarretaan kulttuurinäkemystä ja kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärtämistä erilaisia tekstejä tutkimalla. 	<ul style="list-style-type: none"> - Median sisällöt ja työtavat mukana oppimisessa, hyödynnetään myös mahdollisuuksien mukaan kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita - Taipalsaaren kulttuuripolku 	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oppilas osaa arvostaa elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä omia sosiaalisia, kulttuurisia ja kielellisiä juuriaan
<p>Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena</p>	<p>T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyylejä ja tapoja sekä oppimaan muilta</p>	<p>S5</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuetaan eri tiedonalojen kielen lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. 	<ul style="list-style-type: none"> - Oppimisstrategioiden selvittäminen 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oppilas osaa tehdä havaintoja ja hakea, arvioida, muokata, tuottaa ja jakaa tietoa ja ideoita - Vastuun ottaminen opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyn ja etenemisen arvioinnista <p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oppilas osaa työskennellä luovasti yhdessä muiden kanssa <p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kuulluksi ja arvostetuksi tulemisen kokemukset
	<p>T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla</p>	<p>S5</p> <ul style="list-style-type: none"> - Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään kaiken oppimisen tukena. 	<ul style="list-style-type: none"> - Esimerkiksi sanavalinnat ja näkökulma erilaisissa teksteissä 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tiedon rakentumisen eri tavat <p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Monilukutaitoisuuden syventäminen tekstien kirjoa laajentamalla <p>Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Monipuolinen tiedon hankinta ja tuottaminen sekä monipuolinen tietolähteiden käyttö - Yhteistyön ja vuorovaikutuksen merkitys oppimiselle
	<p>T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä</p>	<p>S5</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Erilaisten tekstien tarkoituksien ja kohderyhmien pohdinta ja kriittisen lukijan kysymysten esittäminen 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Omien oppimis- ja opiskelustrategioiden tunnistaminen ja tietoinen kehittäminen <p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Turvallinen, eettinen ja vastuullinen tieto- ja viestintäteknologian käyttö

			- Esim. pari- ja ryhmätyöt apuna opetuksessa	Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6) - Vuorovaikutustaitojen merkitys
--	--	--	---	--

SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS 9.IK

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppiaineen tavoitteet, tavoitetarkennukset, sisältötarkennukset paikallisine painotuksineen ja laaja-alainen osaaminen

Tavoitteiden rakenne: **opettajan toiminta** + **oppilaan toiminta** + **asiat tai ilmiöt, joiden parissa työskennellään**

Opetuksen tavoitteet		Tavoitetarkennukset	Sisältötarkennukset ja paikalliset painotukset	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa	S1 - Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista.	- Esimerkiksi puhe-esityksen pitäminen ja sen arviointi - Esimerkiksi haastattelu tai muu vastaava vuorovaikutustilanne ja sen arviointi - Esim. ääntämisen harjoittelu, kuullun käyttö oman ilmaisun mallina	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) - Itseensä luottaminen, ajatusten perustelevuus Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) - Mielipiteen ilmaisu rakentavasti Monilukutaito (L4) - Näkemysten ilmaisu monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinoin
	T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja	S1 - Tutkitaan kieltä osana toimintaa.	- Esimerkiksi ryhmätyöskentelytapojen hyödyntäminen erilaisissa tehtävissä	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) - Havaintoherkkyyden harjoittaminen Monilukutaito (L4) - Taitojen yhteistoiminnallinen harjoittelu Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) - Lähdekriittisyys
	T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen	S1 - Harjoitetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa.	- Esim. puhe-esityksen valmistelu ja pito	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) - Osaamisen soveltaminen erilaisissa esiintymis-, yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteissa
Tekstien tulkitseminen	T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättämään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella	S2 - Ohjataan hyödyntämään erilaisia tekstejä tulkinnan ja päättelyn apuna. - Harjoitellaan tunnistamaan kirjallisuuden tyyli-ilmiöitä vaikutuksia teksteissä.	- Medialukutaidon syventäminen - Esimerkiksi lehden tekstilajeihin tutustuminen objektiivisuuden ja subjektiivisuuden näkökulmasta	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) - Asian tarkastelu kriittisesti eri näkökulmista Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) - Mediaympäristön vaikutusten arviointi Monilukutaito (L4) - Kertoviin, kuvaaviin, ohjaaviin ja kantaaottaviin teksteihin tutustuminen

	T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä	S2 - Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia.	- Käsitteiden käytön lisääminen tekstien tarkastelussa ja vertailussa	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) - Näkökulmien yhdistely ja asian tarkastelu kriittisesti Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) - Mielipiteen ilmaisu rakentavasti Monilukutaito (L4) - Näkemysten ilmaisu monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinoin
Tekstien tuottaminen	T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä	S3 - Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa. - Tuotetaan monimuotoisia tekstejä tekstilajivalikoimaa käyttäen.	- Tietotekniikan ja verkkoympäristöjen hyödyntäminen erilaisten tekstien tuottamisessa - Esim. portfolio, kirjallisuusseesee tai tutkielma	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) - Näkökulmien yhdistely, uuden tiedon rakentaminen Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) - Osaamisen soveltaminen eri vuorovaikutustilanteissa Monilukutaito (L4) - Monilukutaitoisuuden syventäminen tekstien kirjoa laajentamalla
	T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa	S3 - Harjoitellaan eri tyyllilajeja ja erilaisten tietolähteiden käyttöä. - Harjoitellaan ilmaisemaan persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti teksteissä.	- Tekstin tekemisen vaiheitten syventäminen harjoittelun kautta - Itsearviointin ja vertaisarvioinnin harjoittelu	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) - Monipuolinen ilmaisu Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3) - Yksityisyyden ja henkilökohtaisten rajojen suojaaminen
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia	S4 - Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn.	- Ajankohtaisten, erimuotoisten tekstien kautta kirjoittajan valintojen, sanavalintojen, näkökulman, kontekstisidonnaisuuden ja tekstilajin tutkiminen - Tekstin tyylien tunnistaminen ja asiatyylin hallitseminen	Monilukutaito (L4) - Monilukutaitoisuuden syventäminen monipuolisilla teksteillä
	T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen	S4	- Suomen kirjallisuuden vaiheisiin kansanrunoudesta ja Ka-	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

	<p>kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. - Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan ja mediakulttuuriin. 	<p>levalasta nykypäivään tutustuminen ja yhdistäminen yleisen kirjallisuuden vaiheisiin</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kirjalliseen klassikkoon tutustuminen - Kirjaston käytön syventäminen - Esimerkiksi Kulttuuripolun hyödyntäminen 	<ul style="list-style-type: none"> - Kulttuuriperintöön tutustuminen monipuolisesti, sen arvostaminen ja ylläpitoon ja uusintamiseen osallistuminen
	<p>T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta</p>	<p>S4</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolelta maailmaa ja eri aikoina. - Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan siihen, miten eri kielet vaikuttavat toisiinsa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kulttuuri-käsitteen ymmärtäminen - Suomen kirjallisuuden vaiheisiin kansanrunoudesta ja Kalevalasta nykypäivään tutustuminen ja yhdistäminen yleisen kirjallisuuden vaiheisiin - Tutustuminen teatteriin taiteenmuotona - Kirjalliseen klassikkoon tutustuminen - Kirjaston käytön syventäminen - Esimerkiksi Kulttuuripolun hyödyntäminen 	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kulttuuri-identiteetin muodostuminen
<p>Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena</p>	<p>T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyyliä ja tapoja sekä oppimaan muilta</p>	<p>S5</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuetaan eri tiedonalojen kielen lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. 	<ul style="list-style-type: none"> - Esim. oppimisstrategioiden selventäminen, vertaisoppiminen 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Itsenäinen ja yhteinen ongelmanratkaisu, johtopäätösten tekeminen <p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Luovan toiminnan mahdollisuudet <p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vaikuttamisen mahdollisuudet ja vaikuttamisen tapojen oppiminen

	<p>T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla</p>	<p>S5</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuetaan eri tiedonalojen kielen lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. 	<ul style="list-style-type: none"> - Käytetään mahdollisuuksien mukaan esim. internetin turvallisia oppimisympäristöjä. - Esim. monilaiset oppimiskonaisuudet ja ilmiöpohjainen oppiminen. 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kokeileva, tutkiva ja toiminnallinen työskentely oppilaita kiinnostavissa ilmiöissä <p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vaikuttaminen ja osallistuminen omassa elinympäristössä, mediassa ja yhteiskunnassa <p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Projektityöskentelyn ja verkostoitumisen harjoittelu
	<p>T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä</p>	<p>S5</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. - Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään kaiken oppimisen tukena. 	<ul style="list-style-type: none"> - Esim. oppilaalle merkitykselliset ja tarpeelliset aiheet tekstin tuottamisen lähtökohtana, itse ja yhdessä ideoiden. 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vaihtoehtojen ja luovien ratkaisujen löytäminen - Monipuolinen tiedon hankinta <p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Monipuolinen tietolähteiden käyttö tutkivassa ja luovassa työskentelyssä - Lähdekriittisyys <p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aloitteellisuus, vaikeuksien ennakoiminen ja työn vieminen loppuun

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

”Tavoitteena on rakentaa yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä edistävä oppimisympäristö, joka tarjoaa runsaasti kielellisiä virikkeitä sekä mahdollisuuksia etsiä, käyttää ja tuottaa tietoa laajoistakin tekstikokonaisuuksista myös monimediaisissa ympäristöissä. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla ja valitaan työtavat niin, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa. Draamaa integroidaan eri sisältöalueiden, erityisesti kirjallisuuden, ja muiden oppiaineiden opetukseen. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti esimerkiksi vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen. Jokaisen oppilaan viestijäkuvaa vahvistetaan vuorovaikutusharjoituksin.” (OPS 2014, 288.)

Äidinkielen opetuksen oppimisympäristöissä ja työtavoissa otetaan huomioon, että oppilaan äidinkielen taidot ovat oppimisen perusta. Äidinkielen tunnilla oppilaat ovat aktiivisia toimijoita, ja toiminta on vuorovaikutuksellista ja luovuutta tukevaa.

Äidinkielen oppimisympäristöillä tarkoitetaan kaikkia niitä tiloja, paikkoja, yhteisöjä ja toimintakäytänteitä, jotka tukevat yksilön ja yhteisön oppimista ja kasvua. Oppimisympäristöt muuttuvat jatkuvasti jäsentensä mukana. Äidinkielen opiskelussa käytetään monipuolisesti erilaisia työtapoja ja -menetelmiä. Rohkaiseva, välittävä ja erehdyksistä oppiva työskentelyilmapiiri tukee oppimista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7–9

”Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla häntä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilaita ohjataan löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa ja omalle lukutaidolle ja -tavalle soveltuvia tekstejä monimuotoisten tekstien joukosta ja kannustetaan kirjallisuuden ja muiden tekstien omaehtoiseen lukemiseen. Oppilaita ohjataan myös turvalliseen ja vastuulliseen mediaympäristössä toimimiseen. Vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi annetaan yksilöllistä ohjausta ja palautetta. Oppilaat saavat ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielentämisessä. Myös kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden ottamisessa ja itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.” (OPS 2014, 288.)

Oppilaita ohjataan käyttämään äidinkieltä rohkeasti ja monipuolisesti sekä luovasti. On huomioitava, että oppilaat ovat yksilöitä, joiden lähtökohdat äidinkielen opiskeluun ja osaamisen kehittämiseen ovat erilaiset. Erilaiset oppimisvaikeudet, sosio-emotionaaliset haasteet ja toiminnanohjauksen ongelmat voivat vaikeuttaa oppimisprosessien etenemistä. Näiden havaitseminen ja huomioiminen kuin myös heterogeenisten ryhmien ja oppilaiden tieto- ja taitotason vaihtelevuuden tiedostaminen vaativat joustavaa ja tarvittaessa myös eriyttävää opetuksellista ja ohjauksellista lähestymistapaa. Eriyttämisen ja tuen tarpeesta sekä keinoista on hyvä keskustella oppilaan ja huoltajan kanssa.

Monikielisten oppilaiden tarvetta tukeen ja ohjaukseen tulee tarkastella oppilaskohtaisesti. Näissä, kuten muissakin oppimistilanteissa, tulisi hyödyntää vertaisoppimista ja -ohjausta. Ohjauksella, eriyttämisellä ja tuella pyritään opetustilanteiden toimivuuteen.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkielessä ja kirjallisuudessa vuosiluokilla 7–9

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee oppilaiden motivaation rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa tavoitteisiinsa. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja annetaan välineitä niiden kehittämiseen. Vuosiluokilla 7–9 opetuksen kaikki tavoitealueet ovat oppilaiden oppimisen

arvioinnissa yhtä tärkeitä. Niiden arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa oppimistilanteissa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan äidinkielen ja kirjallisuuden (suomi toisena kielenä -oppiaineen) opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän (suomi toisena kielenä -oppiaineen) tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt äidinkielen ja kirjallisuuden (suomi toisena kielenä -oppiaineen) tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on äidinkielen ja kirjallisuuden (suomi toisena kielenä -oppiaineen) tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden (suomi toisena kielenä -oppiaineen) oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja kirjallisuuden (suomi toisena kielenä -oppiaineen) päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohde	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen							
T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti ja eettisesti sekä vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa	S1	Oppilas kehittää taitoaan toimia tavoitteellisesti ja eettisesti sekä vuorovaikutussuhdetta rakentaen kasvokkain koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa.	Vuorovaikutussuhteen rakentaminen	Oppilas osallistuu ennakoitaviin koulun vuorovaikutustilanteisiin aktiivisesti kuuntelemalla.	Oppilas osallistuu suullisesti ja rakentavalla tavalla koulun vuorovaikutustilanteisiin.	Oppilas edistää omalla toiminnallaan vuorovaikutuksen onnistumista.	Oppilas toimii vuorovaikutustilanteissa aloitteellisesti ja sovitaa puhettaan tilanteen mukaan.
T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja	S1	Oppilas syventää muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja.	Ymmärtämistaidot vuorovaikutustilanteissa	Oppilas ymmärtää selkeästi havainnollistettuja puhuttuja arkikielisiä tekstejä.	Oppilas ymmärtää puhuttuja arkikielisiä tekstejä ja selvittää niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa.	Oppilas ymmärtää pääkohdat opetuspuheesta ja tuttuja aiheita käsittelevistä median puhutuista teksteistä.	Oppilas erottaa olennaiset asiat opetuspuheesta ja median puhutuista teksteistä sekä arvioi kuulemaansa. Oppilas pystyy vastaanottamaan tietoa muodollisissa puhetilanteissa.
T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taito-	S1	Oppilas kehittää esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään	Esiintymistaidot	Oppilas ilmaisee itseään erilaisissa arkisissa tilanteissa tai kertoo	Oppilas valmistee ja pitää puheenvuoron tai puheesityksen	Oppilas valmistee ja pitää selkeän esityksen aiheesta, joka	Oppilas valmistee ja pitää koherentin, sisällöltään monipuolisen ja

aan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen		erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen.		jostakin omakohteisesta aiheesta kielitaitonsa mahdollistamalla tavalla. Oppilas täydentää kielitaitonsa rajoitteita muilla ilmaisun keinoilla.	itselleen läheisestä aiheesta. Oppilas ilmaisee itseään ymmärrettävästi.	vaatii tiedonhankintaa. Oppilas ilmaisee itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.	havainnollisen esityksen. Oppilas ilmaisee itseään tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.
---	--	---	--	--	---	---	--

Tekstien tulkitseminen

T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättämään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella	S2	Oppilas hyödyntää tekstilajitietoutta puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien tulkinnassa, laajentaa sana- ja käsitevarantoaan, käyttää tehokkaasti lukemisen ja ymmärtämisen strategioita ja päättelee tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella.	Tekstilajitaidot puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien tulkinnassa	Oppilas ymmärtää, miksi tekstit eroavat toisistaan. Oppilas tunnistaa joitakin piirteitä tavallisimmista tekstilajeista. Oppilas ymmärtää tekstin sisältöä puutteellisesti.	Oppilas tunnistaa tavallisimpia tekstilajeja. Oppilas ymmärtää tuttuja aihepiirejä käsitteleviä tekstejä ja hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas selvittää avainsanat ymmärtääkseen tekstin pääajatuksen. Oppilas hyödyntää tekstejä sana- ja käsitevarantonsa laajentamisessa.	Oppilas tunnistaa eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä. Oppilas laajentaa aktiivisesti sana- ja käsitevarantoaan lukemalla erilaisia tekstejä. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia strategioita tekstien tulkinnassa.	Oppilas erittelee eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas kehittää sana- ja käsitevarantoaan siten, että se riittää itsenäiseen tekstien tulkintaan ja arviointiin.
---	----	--	--	---	--	--	---

<p>T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkinnaan itsenäisesti ja ryhmässä</p>	<p>S2</p>	<p>Oppilas harjaantuu puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien kriittiseen tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä.</p>	<p>Puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien tulkinta</p>	<p>Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaisia, kieleltään konkreettisia tekstejä tutuissa tilanteissa.</p> <p>Oppilas esittää niistä kysymyksiä ja mielipiteitä yhdessä muiden kanssa ja itsenäisesti.</p>	<p>Oppilas lukee ja ymmärtää ikäkauden mukaisia, myös abstrakteja tekstejä.</p> <p>Oppilas tekee teksteistä päätelmiä ja esittää niiden sisällöstä perusteltuja mielipiteitä.</p>	<p>Oppilas käyttää tekstien tulkinnan taitoaan oppimisen resursina.</p> <p>Oppilas arvioi tekstejä ja tekee tekstistä päätelmiä ja kriittisiä kysymyksiä.</p> <p>Oppilas ymmärtää, että muut tekstit vaikuttavat tekstin tulkinnaan.</p>	<p>Oppilas arvioi tekstien vaikutuskeinoja.</p> <p>Oppilas havainnoi tekstien sellaisia merkityksiä, joita ei sanota suoraan, kuten tekstin ajatuskulkua, asenteita ja näkökulmia.</p> <p>Oppilas tulkitsee, miten muut tekstit vaikuttavat tekstin merkitykseen.</p>
--	-----------	--	---	--	---	--	---

Tekstien tuottaminen

<p>T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä</p>	<p>S3</p>	<p>Oppilas suunnittelee, tuottaa ja muokkaa tekstejä. Hän käyttää kertovia, kuvaavia ja kantaaoittavia tekstejä omien tekstien malleina ja lähteinä.</p>	<p>Tekstilajitaidot tekstien tuottamisessa</p>	<p>Oppilas tuottaa rakenteeltaan, kieleltään ja sisällöltään yksinkertaisia ja konkreettisia tekstejä itselleen tutuista aiheista.</p>	<p>Oppilas suunnittelee ja tuottaa tekstejä eri aihepiireistä mallien avulla itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa.</p> <p>Oppilas ottaa vastaan palautetta teksteistään.</p> <p>Oppilas tuottaa tekstilajiltaan tunnistettavia tekstejä, mutta</p>	<p>Oppilas suunnittelee, tuottaa ja muokkaa tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisesti.</p>	<p>Oppilas tuottaa itsenäisesti tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä monipuolisesti.</p> <p>Oppilas käyttää myös muita tekstejä omien tekstien lähteinä.</p>
--	-----------	--	--	--	---	---	---

					tekstilajipiirteiden hyödyntäminen on rajallista.		
T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa	S3	Oppilas noudattaa kirjoittamisessaan teksteissä yleiskielen normeja ja hyödyntää tekstilajille tyypillistä sanastoa ja kieliopillisia rakenteita. Hän sujuvoittaa ja vahvistaa tekstien tuottamisen taitoaan käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.	Kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas kirjoittaa tekstejä tutuista aihepiireistä. Teksti voi olla epäkoherenttia, verrattain hankalasti luettavaa ja sanastoltaan hyvin rajallista. Oppilas osaa kirjoittaa käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.	Oppilas kirjoittaa ymmärrettäviä tekstejä kieliopillisista puutteista huolimatta. Sanasto voi olla vielä suppeaa. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on horjuvaa.	Oppilas kirjoittaa koherentteja tekstejä ja käyttää niissä tarkoituksenmukaista sanastoa ja rakenteita. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on melko vakiintunutta. Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.	Oppilas kirjoittaa sisällöllisesti ja kielellisesti monipuolisia tekstejä. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vakiintunutta.

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia	S4	Oppilas kiinnostuu kielen ilmiöistä. Hän tunnistaa kielen rakenteita ja hyödyntää muodollista ja epämuodollista kieltä kielenkäytön resurssina sekä kielen tyylipiirteitä ja sävyjä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.	Kielitietoisuuden kehittyminen	Oppilas tunnistaa, että kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa. Oppilas tunnistaa kirjoitetun ja puhutun kielen eroja. Oppilas hahmottaa lauserajat ja tunnistaa verbin lauseen keskukseksi.	Oppilas pohtii tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa. Oppilas tunnistaa muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön ja eri tyylien välisiä eroja. Oppilas osaa ja-	Oppilas havainnoi ja erittelee tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä niiden merkityksiä tarkoituksenmukaisten käsitteiden avulla. Oppilas ymmärtää muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön ja eri tyylien vaikutuksia.	Oppilas tekee päätelmiä tekstien kielellisistä ja tekstuaalisista piirteistä. Oppilas hyödyntää kielenkäytössään muodollista ja epämuodollista kieltä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen vaikutuksia.
--	----	--	--------------------------------	--	---	---	--

					kaa lauseen rakenneosiinsa.	Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.	tuksen merkitysten rakentumiseen tekstissä.
T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin	S4	Oppilas lukee ja tulkitsee suomenkielistä kirjallisuutta, erityisesti suomalaista nykykirjallisuutta. Hän tutustuu suomalaisen kirjallisuuden päävaiheisiin ja niiden yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ymmärtää kirjallisuuden lajin ja muiden tekstien vaikutuksen teokseen.	Kirjallisuuden ja sen vaiheiden tuntemus	Oppilas lukee lyhyitä, helppotajuisia suomenkielisiä kaunokirjallisia tekstejä. Oppilas erottaa fiktiivisen tekstin muista teksteistä. Oppilas hahmottaa, että eri aikoina on kirjoitettu erilaisia tekstejä. Oppilas tunnistaa mallien avulla tekstien välisiä yhteyksiä.	Oppilas lukee suomenkielisiä kaunokirjallisia tekstejä ja keskustelee lukukokemuksestaan muiden kanssa. Oppilas on tutustunut joihinkin suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita edustaviin teksteihin. Oppilas tuntee joitakin kirjallisuuden lajeja ja kuvailee vähintään yhtä niistä. Oppilas tunnistaa, mihin lajiin teksti kuuluu.	Oppilas lukee suomenkielisiä kirjoja ja erittelee lukukokemustaan. Oppilas osaa nimetä suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita. Oppilas osaa eritellä kirjallisuuden lajien piirteitä lukemastaan tekstistä.	Oppilas lukee monipuolisesti suomenkielistä kirjallisuutta ja analysoi lukemaansa keskustelemalla ja kirjoittamalla. Oppilas tuntee suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita ja niiden yhteyden eurooppalaisiin virtauksiin.
T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään, erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista mo-	S4	Oppilas ymmärtää kielellisesti ja kulttuurisesti monimuotoisen koulun ja yhteiskunnan merkityksen. Hän tunnistaa kulttuurisia	Kulttuurisen tietoisuuden kehittyminen	Oppilas tietää, että jokainen yhteiskunta on monikielinen ja kulttuurisesti monimuotoinen. Oppilas tunnistaa	Oppilas tunnistaa yksilön ja lähiympäristön monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Oppilas moni-	Oppilas erittelee yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Oppilas osaa eritellä kulttuurisia	Oppilas esittää näkemyksiä kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden merkityksestä itselleen ja yhteiskunnalle.

nimuotoisuutta sekä tunnista- maan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöi- den kulttuuri- sidonnaisuutta		eroja ja saman- kaltaisuuksia ja erilaisten ilmiöi- den kulttuuri- sidonnaisuutta.		ja osaa kuvata kulttuurisia kyt- köksiä omassa elämässään.	puolistaa kult- tuurisia koke- muksiaan ja osaa kertoa niistä.	kokemuksiaan. Oppilas tekee ha- vaintoja siitä, että kulttuuri, yk- silöiden toiminta ja erilaisten ryhmien muo- dostuminen vai- kuttavat toisiinsa.	Oppilas osallistuu aktiivisesti yh- teisten kulttuu- risten kokemus- ten luomiseen.
---	--	--	--	---	---	--	---

Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

T11 ohjata oppi- lasta vakiinnutta- maan myönteistä käsitystä itses- tään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, näkemään ja ver- taamaan erilaisia oppimistyyliä ja tapoja sekä oppi- maan muilta	S5	Oppilas vahvistaa myönteistä käsi- tystä itsestään kielenoppijana ja kielen käyttäjänä. Hän vertailee ja hyödyntää erilai- sia oppimisen ta- poja itsenäisesti ja yhdessä mui- den kanssa.	Oman kielenop- pimisen kehittä- minen	Oppilas tekee ha- vaintoja kie- lenoppimises- taan ja omista oppimisen ta- voistaan.	Oppilas tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohtei- taan kielenoppi- jana ja kielen käyttäjänä sekä asettaa itselleen oppimistavoit- teita.	Oppilas kehittää kielenoppimistai- tojaan ja hyödyn- tää monipuoli- sesti ympäristö- ään kielenoppi- misen resurssina.	Oppilas asettaa itselleen haas- teellisia oppimis- tavoitteita ja edistää yhteistä oppimista.
T12 ohjata oppi- lasta havainnoi- maan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla	S5	Oppilaan kieli- taito kehittyy ar- kikielestä kohti tiedonalojen kieltä.	Abstraktin kielen rakentuminen	Oppilas käsitte- lee eri tiedonalo- jen aiheita arki- kielellä.	Oppilas ymmär- tää ikätasolleen suunnattua kog- nitiivisesti melko vaativaa kieltä vahvan konteks- tin tuen avulla.	Oppilas ymmär- tää ikätasolleen suunnattua kog- nitiivisesti vaati- vaa kieltä, mutta tarvitsee kon- tekstin tukea.	Oppilas tuntee abstraktin kielen keinoja ja käyttää niitä tekstien tul- kinnassa.
T13 kannustaa oppilasta kehittä- mään tiedonhan- kintataitoja sekä oman työskente-	S5	Oppilas käyttää tarkoituksenmu- kaisia tiedonhan- kintakeinoja teki- jänoikeuksia nou-	Tiedonhankinta sekä oman työs- kentelyn suunnit- telu, jäsentämi- nen ja arvioimi-	Oppilas etsii yk- sittäisiä tietoja annetuista läh- teistä.	Oppilas etsii tie- toa tutuista tai annetuista läh- teistä, mutta kä- sittelee tietoa	Oppilas etsii tie- toa eri lähteistä sekä suunnitte- lee, jäsentää ja arvioi työskente-	Oppilas etsii ja yhdistelee moni- puolisesti eri tie- tolähteiden tie- toa vertaillen ja

lyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä		dattaen. Hän suunnittelee, jäsentää ja arvioi omaa työskentelyään itsenäisesti ja ryhmässä.	nen	Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja tietää, mitä yksityisyyden suojalla tarkoitetaan. Oppilas suunnittelee ja arvioi työskentelyään vain vähän.	toistaen. Oppilas arvioi omaa työskentelyään.	lyään itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas tuo oman panoksensa yhteiseen työskentelyyn.	tiedon luotettavuutta arvioiden. Oppilas edistää tavoitteellisesti yhteistä työskentelyä.
---	--	---	-----	--	--	---	--

Arvioinnin tarkoituksena on tukea oppilaiden äidinkielen ja kirjallisuuden hallintaa oppimiselle asetettujen tavoitteiden suuntaisesti, kannustaa ja antaa aineksia positiivisen minäkuvan muotoutumiselle. Arvioinnin tehtävänä on myös informoida, ohjata ja auttaa oppilaita opiskelun suuntaamisessa. Arvioinnin tukena käytetään Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia äidinkielen ja kirjallisuuden arviointikriteerejä. Oppimisen tavoitteet ja arviointikriteerit selvitetään myös oppilaille. Oppilaiden ottaminen mukaan opetus- ja oppimisprosessiin sitouttane oppilaita kokonaisvaltaisemmin toimintaan ja työskentelyyn.

Oppimistulosten lisäksi arvioidaan oppimisprosessia ja työskentelyä. Tiedollisten ja taidollisten tavoitteiden ohessa arvioinnissa painottuvat oppilaan aktiivisuus ja vastuullisuus. Numeroarvioinnin lisäksi annetaan jatkuvaa sanallista palautetta. Rakentavalla ja kannustavalla palautteella pyritään tukemaan oppilaiden luku- ja kirjoitusharrastusta. Opettajan antaman palautteen lisäksi oppilaita ohjataan antamaan ja saamaan palautetta toisilta oppilailta sekä suullisesti että kirjallisesti. Myös itsearviointi on tärkeää äidinkielen ja kirjallisuuden arvioinnissa. Erityisopetusta saavan oppilaan arvioinnista päättävät äidinkielenopettaja ja erityisopettaja yhdessä.